

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 73. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849789518544/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

stines rolle, som var skrevet for mig, og hvori atter Rosenkilde og jeg gjorde stor lykke som elsker og elskerinde. Weyse havde længe indstændigt anmodet Heiberg om at skrive ham en tekst, hvortil han kunne komponere musikken. Han fik denne og var henrykt over den; og som der står i slutningsverset: »En tæt forening af ord og toner« var frugten af deres forenede arbejde.

Der blev nu tildelt mig rolle på rolle, hvor der blot nogenlunde lod sig gøre at anvende en så ung pige, og mere og mere fandt man, at jeg havde et afgjort kald for skuespillet, og at jeg burde anvende alle mine kræfter herpå. Balletten stod desuden ved dette tidspunkt på svage fødder; den gamle Bournonville var for gammel, og den unge havde alt i flere år opholdt sig i Paris for at udanne sit talent. Larcher var hovedmanden ved balletten, hvor hans evner ingenlunde strakte til. Danserinderne var for det meste gamle; ingen kunne sætte nye balletter i scene, så den hele ballet var som i dvale og uden liv. Ved sæsonens slutning kaldte Collin mig derfor til sig og foreslog mig nu at forlade balletten og ene og alene ofre mig for skuespillet. Jeg blev meget overrasket ved denne anmodning, svarede, at jeg skulle tale med mine forældre derom, og gik mismodig og bedrøvet hjem. Jeg havde stor interesse for dans og ballet og tænkte med vemod på rent at skulle undvære denne daglige beskæftigelse, der var en adspredelse, som dog af og til oplivede mit tunge sind. Mine forældre og Herman som også Heiberg var imidlertid af Collins mening, og det blev da besluttet, at jeg skulle tage afsked fra balletten. Med inderlig vemod sagde jeg dansen farvel. Ingen personlighed havde jeg der knytter mig til, ingen veninde bedrøvedes ved min bortgang, jeg gik så fremmed og uforstået, som jeg var kommet, fra disse omgivelser. Alligevel hang jeg på en vis måde ved dem alle og bevarede interesse for dem mit øvrige liv, ligesom jeg senere har haft mange beviser på, at de fulgte mig med godhed i min nye stilling. Herfra dannede dog Andrea en undtagelse; hun så med skinsyge, at jeg, der hidtil stod under hende, ligesom løb hende forbi og vakte en interesse hos publikum, der var større end den, hun opnåede ved dansen. Det øvrige dansepersonale glædede sig over min lykke og var ligesom stolt af, at jeg kom fra deres midte; de syntes bestandigt i senere år, at jeg dog hørte dem til, så at der altid mellem dem og mig, uagtet vore veje nu var så forskellige, har

været den bedste forståelse, når vi senere kom i nogen berøring med hinanden.

Jeg forlod altså balletten, men det dansede fremdeles indeni mig. Mit legeme krævede denne bevægelse, udøvelsen, fremstillingen af plastikens skønne former var ligesom blevet en nødvendighed for mig, så der sjældent gik nogen dag, hvori jeg ikke glædede mig ved dans og plastik, uden at andre end jeg havde nydelsen deraf. Det sang i mig, det dansede i mig, og jeg trængte til at boltre det unge, smidige legeme efter dansekunstens regler. Denne trang, denne lyst vedligeholdte sig i mange, mange år.

Ved denne tid satte Heiberg sig i spidsen for en række sommerskuespil, hvori Rosenkilde, Foersom, Phister, Carl Winsløw med flere herrer og madam Wexschall – senere fru Nielsen –, Ida Wulff, madam Liebe, jomfru Jørgensen og jeg deltog. Her opførtes for første gang Heibergs vaudeville: »De uadskillelige«, hvori jeg udførte Carolines rolle.

Et bevis på et publikums ustadighed og modesyge så man atter her; thi uagtet den overordentlige lykke og opsigt vaudevillerne gjorde, behøvede kun en omrejsende tysk skuespillerinde af anden rang at anmelde tyske forestillinger, sammensatte af stumper og stykker for at vende hele interessen bort fra de danske komedier til de tyske; og de danske forestillinger, som bestod af originale stykker og gode skuespil, udførte af teatrets bedste kræfter, blev besøgte så sparsomt, at Heibergs nye vaudeville første gang gik for halvt hus. »De uadskillelige« gjorde vel siden stor lykke, men først da den tyske dame var borte. Nielsen og Ryge var meget indtagne af samme dame og spillede med hende på tysk i hendes sammenjaskede forestillinger. Jeg erindrer, at da jeg en aften kom gående over teatret under en af hendes forestillinger, trak Nielsen – der altid havde vist mig særdeles interesse – mig hen til hende og sagde: »Mamsell Pöhlmann! Se på den lille pige – alle her finder, at hun har stor lighed med Dem.« – »Så?« udbød hun, så ned ad mig og lod ingenlunde til at føle sig smigret over ligheden.

Heiberg og de danske skuespillere havde ventet sig meget af disse sommerskuespil; da håbet nu slog fejl, gjorde især herrerne sig rebelske og sagde, at på den måde kunne de komme til at spille for intet, hvilket de ikke ville. For at stille dem tilfreds og ikke opgive foretagendet på halvvejen, tilbød Heiberg dem en bestemt